

Ball dels Goigs de les Esposes

Sant Julià de Cerdanyola

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Santuari de la Mare de Déu de les Esposes
Emplaçament Santuari de les Esposes

Coordenades:

Latitud: 42.22664
Longitud: 1.88524
UTM Est (X): 408006
UTM Nord (Y): 4675542

Classificació

Número de fitxa 08903 - 203
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Música i dansa
Estil / època: Contemporani
Segle XIX-XX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: S'ha perdut el costum
Protecció Inexistent
Accés Obert
Ús actual: Sense ús
Titularitat Pública

Fitxes associades:

[Santuari de la Mare de Déu de les Esposes](#)

[Goigs de la Mare de Déu de les Esposes](#)

Autoria de la fitxa María del Agua Cortés Elía. OPC

Data de registre de la fitxa: dg., 14/04/2019 - 02:00

Descripció

Els goigs són cants populars religiosos propis dels Països Catalans, són composicions poètiques de caràcter popular, dedicats als set goigs de la Mare de Déu, però també a Crist i als sants. Al principi es ballaven igual que els virolais davant de les imatges de les marededéus. Es canten col·lectivament, en el marc d'un acte religiós de cert relleu, com ara una missa de festa major, un aplec, una processó... La seva finalitat consisteix a donar gràcies pels béns rebuts, o bé com a pregària per demanar la salut física o espiritual de la comunitat. Els goigs de la Mare de Déu de les Esposes es cantaven el 15 de setembre durant la celebració la festa de la Mare de Déu de les Esposes. Eren uns goigs que es ballaven, i dels pocs que han arribat d'aquest tipus. Els romeus cantaven els goigs fent un ball agrupant-se de tres en tres i per sexes, s'agafaven del coll i seguint el ritme de la cançó, de forma pausada, entraven a l'ermita, uns darrera els altres. En arribar davant l'altar feien un acatament amb reverència i retornaven un grup cap a l'esquerra i l'altre cap a la dreta i retornaven pel lateral deixant lloc al següent grup. En arribar a l'entrada de l'església tornaven a fer el mateix moviment per tornar a acatar la imatge quan els toqués el torn. Aquesta dansa durava tot el temps que durava el cant dels goigs.

Història

És un dels pocs goigs ballats que va arribar al segle XX, ja que la majoria s'han perdut. Existeixen diverses versions dels goigs de Ntra. Sra. de les Esposes o Espases. Es conserva un imprès a Vic el 1861, a la impremta Anglada; un imprès per Bayer i germans que no té data; altre de la impremta Vda. Casals de Berga; i uns que posa Goigs Nous. Tots presenten similitud, amb el títol Goigs a la Mare de Déu (Ntra. Sra) de les Esposes (o Espases) que es venera a la parròquia (o en el terme) de Sant Julià de Cerdanyola del Bisbat de Solsona, alguns tenen una imatge de la Mare de Déu al centre de la part superior, a sota hi ha els versos que es reciten i a baix una oració, tot voltat d'una orla decorativa. Aquests goigs no porten partitura i desconeixem com seria la melodia d'aquesta dansa.

Bibliografia

Amades, Joan. (1982) Costumari Català. VOL I, 152. Salvat i Edicions 62, edició facsímil.
DD.AA. (1998) Sant Julià de Cerdanyola. Municipi de sempre. Municipi recuperat. Ajuntament de Sant Julià de Cerdanyola.

GOIGS DE
DE LAS ESPOSAS,
SE VENERA EN LO TERME DE
BISHAT DE

NTRA. SRA.
Ó ESPASAS, QUE
SAN JULIÀ DE Cerdanyola
SOLSONA.

Puig que sempre haben estat
consol del trist pecador:
Daunos ajuda y favor,
oh Mare de Pietat.

Vostres penas y amarguras
venim, Mare, á contemplar;
vullausos donchs aleassar
del Senyor llagrimas puras,

per poder ab viu dolor
plorar nostra iniquitat. etc.

Quant á vostre fill preciós
al Pare Etern oferireu,

ja del vell Simeon circü,
quel cor sentiriau vos

ab espasa de dolor
crucientment atravessat. etc.

Per terras aspres passareu
y en mitz de nit tenebrosa,

quant á Egipte preanosa
per ordre del Cel anreu,

per salvar lo rich tresor
queus habia confiat. etc.

Per divina permissió
lo perdereu en lo temple,

y per donarnos exmple
lo buscareu sens dilació,

que inquiet tingueren ¡ay! lo cor
fins quel hagueren trobat. etc.

En lo carrer de amargura

á vostre fill encontrán;
ah Creu al coll lo mirau
ja sens humana figura:
ay! que fletxa de dolor

los dos cors ha traspasat. etc.

Fou un dolor molt intens
mirar vostre fill amat

de mans y de peus clavat
en una creu de torments,

adigit ab lo amargor
de vinagre ab lei mesclat. etc.

Quant mort baixat de la creu
lo reberen en los brassos,

miraren feta pedassos
la carn del Verb Fill de Dèu:

est es lo torment major
que vostra anima ha passat. etc.

Teniu lo cor abismat
en un mar de amargura,

deixant en la sepultura
á vostre Fill adorat

¿qui ponderará l' rigor
de tant trista soledat? etc.

Tots los torments del Senyor,
segons Sant Bonaventura,

volgueren ó Verge pura,
sufrirlos en vostre cor;

puig voliau ab fervor
dels fills de Adam lo rescat. etc.

Protrat á vostres peus sants
lo poble de Cerdanyola,
ab las gracias se aconsola
rehudas de vostres mans;

may vos demana favor
que no li sia otorgat. etc.

Nous' pogué est poble mirar
en un lloch tant reduit;

per axó fou construit
est temple tant singular

per posar lo rich tresor
que del Cel li fou baixat. etc.

La Mare de las Esposas
aquest veynat vos aclama,

y sa Patrona os proclama
en tots sos treballs y cosas;

y son vos en tot dolor
rich tresor de sanitat. etc.

Quant irritat lo Senyor
nos envia sequedat,

vos, Mare de Pietat,
mitigau lo seu rigor,

y no' concedeix ab amor
plujas per tot lo sembrat. etc.

Puig que sempre haben estat
consol del trist pecador:

Daunos ajuda y favor,
oh Mare de Pietat.

g. Opa pro nobis Virgo Dolorosissima.

g. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

OREMUS.

Deus, in cujus Passione, secundum Simeonis prophetiam, dulcissimam animam gloriosae virginis et Matris Mariae dolores gladius pertransiit, concede propitius, ut qui Dolores ejus venerando recolimus, passionis tuae effectum felicem consequamur: Qui vivis et regnas in saecula saeculorum. Amen.

M. I. S.

He llegit los anteriores versos y no he trobat en ella cosa contraria á la fe y bonas costums; per lo que som de parer se poden dar á la impremta.
Vich 3 desembre de 1860.
Francach Ayalar Píer.

Vich 3 desembre de 1860.
Pueden imprimirse. José Semariti Vic. Gen.

Vich 17 de Enero de 1861.

Concedemos cuarenta dias de indulgencia por cada vez que se canten, delante la imagen de la Virgen de la Piedad que se venera en el término de S. Julián de Cerdanyola en la Diocesis de Solsona, los siete dolores puestos en metro que anteceden rogando por las necesidades de la Iglesia.
JUAN JOSÉ ORRERO DE VICI.

VICH: Imprenta de Anglada. = 1861.